



Životopis Jiřího Fassmanna

Jiří Fassmann se narodil 6. února 1926 v Otavovicích nedaleko Kralup nad Vltavou. Jeho otec pracoval v místní sklárně jako foukač skla a matka zůstávala v domácnosti, příležitostně vypomáhala v zemědělství. Měl také o šest let mladšího bratra Otakara. Rodiče byli nadšenými ochotníky. V ochotnickém souboru se podíleli na výrobě kulís, maminka dělala nápovědu, občas na ně připadl i herecký záskok.

V Otavovicích také začal chodit do obecné školy, později pokračoval ve školní docházce na měšťanské škole v Kralupech. Už od útlého dětství musel pan Fassmann pomáhat s domácími pracemi. Protože rodiče byli často zaneprázdnění, jeho úkolem bylo postarat se o domácí zvířata – nakrmit slepice, králíky, chodit na pastvu.

Začátkem třicátých let v Československu naplno propukla hospodářská krize, i v této nelehké době bylo třeba zabezpečit rodinu. Protože jedním z nejpostiženějších odvětví byl i sklářský průmysl, dotkla se výrazně krize také Fassmannových. Aby se nemuselo ve sklárnách propouštět, chodila část sklářů do práce jen 14 dnů v měsíci a zbývající dobu byli na podpoře. Způsobem, jak přilepšit sobě i domácímu zvířectvu, bylo „chození na klásky“. Po žních chodili lidé na pole sbírat to, co tam ještě zůstalo a bylo možné nějakým způsobem zužitkovat.

Sotva jedna krize pominula, druhá vzápětí přišla – mnichovská. Na přímé ohrožení Československa nacistickým Německem na podzim 1938 reagovala vláda všeobecnou mobilizací. Té se účastnil i otec pana Fassmanna. Po 14 dnech ale byl – jako všichni ostatní – poslán domů. Československo přišlo o Sudety a většina obyvatel o iluze. Rodina Fassmannových načas poskytla část svého domu rodině Slezákových z Chomutova, ti museli všechn svůj majetek nechat v pohraničí a odejít do vnitrozemí k příbuzným. Soužití německých a českých rodin v Otavovicích bylo doposud bezproblémové a ani s příchodem nových poměrů se vztahy téměř nezměnily. Protože tito lidé vyrůstali v českém vnitrozemí, cítili se být více Čechy nežli Němci. Většina z nich ani neuměla pořádně německy, doma obvykle mluvili česky. Problém nastal, když chlapci z těchto rodin pak měli vstoupit do Hitlerjugend. Pan Fassmann měl v takové rodině příbuzné – společně chodili do školy, společně hráli kopanou, společně trávili dětství. Protože s českým prostředím byli srostlí a neprojevovali sympatie k nacismu, po válce se za ně místní přimluvili a nebyli odsunuti.

S příchodem války nastal mimo jiné i opětovný problém s potravinami. Potravin, a to i ty základní, byly vázány na lístky. Protože přídělky potravin byly malé, museli si lidé vypomoci sami. Kdo měl možnost, choval domácí zvířata nebo pěstoval na políčku zeleninu. Na řadu znovu přišlo i sbírání klásků. Pan Fassmann vzpomíná, že přídělky masa byly téměř nulové. Vařily se zejména moučné pokrmy, ale ani přídělky mouky nedostačovaly. Z nasbíraných klásků na starém šrotovači našrotoval mouku, ze které pak jeho maminka pekla litý perník slazený sirupem z cukrové řepy. Med a bílý cukr se po celou dobu války staly nedostatkovým zbožím. Protože se řepa cukrovka pěstovala nedaleko Otavovic, nebyl problém si ji opatřit a podomácku z ní vyrobit cukerný sirup.

Po měšťance nastoupil Jiří nejprve do učení v Praze, o rok později přestoupil na průmyslovku v pražské Provozní ulici. Tady jej v roce 1944 zastihlo povolání k totálnímu nasazení. Nacistické Německo se od počátku války potýkalo s nedostatkem pracovních sil, nucené náborů pracovníků měly tento problém vyřešit. Protože už před rokem byli totálně nasazení spolužáci z vyššího ročníku (narozeni v letech 1923–1924), dalo se očekávat, že budou

povolány i další ročníky. Zatímco starší spolužáci byli nasazeni přímo v Říši, Jiřího ročník v rámci tzv. Technische Nothilfe byl využit v Protektorátu. Spojenecká bombardování Říše byla stále čtenější a německá válečná výroba se pomalu přesunovala do bezpečnějších míst.

Po třítydenním zaškolení odjeli do Humpolce, kde byli ubytováni. Odtud každé ráno po následující čtyři měsíce odjížděli vlakem do Německého (Havlíčkov) Brodu a večer se vraceli zpět. Tady pracovali na stavbě tunelu, podíleli se zejména na pomocných výkopových pracích v okolí tunelu. Co přesně se v tunelu budovalo, nikdo z pracujících nevěděl. Povíдалo se, že snad má být v podzemí vybudována továrna na munici nebo výrobu zbraní V-1 nebo V-2. Tunel byl nakonec proražen a dodnes v něm jezdí vlaky.

V roce 1946 Jiří Fassmann úspěšně odmaturoval a byl přijat na ČVUT v Praze – obor strojní inženýrství. Protože otec ze zdravotních důvodů už dále nemohl pracovat ve sklárnách, našel si nové zaměstnání v Praze. Mladší bratr Otakar zde v té době také studoval. Pracovní i studijní aktivity Fassmannových se tak soustředily do Prahy a z těchto důvodů se sem i rodina přestěhovala (1949). Stěhováním přišel pan Fassmann o přátele z dětství. Volné chvíle trávil návštěvami nejrůznějších kulturních akcí – divadelních představení, koncertů. Tady měl možnost poznat přátele nové. Jeho vysokoškolská léta byla poznamenána komunistickým pučem, politickými procesy a kádrováním. Pan Fassmann pocházel z dělnického prostředí, jeho kádrový posudek byl tedy bez poskvrny. Sám vzpomíná na spolužáky, byť velmi studijně nadané, kteří nemohli studium dokončit kvůli kádrovému škraloupu rodičů. Studium dokončil v roce 1951, po promoci byl krátce zaměstnán v ČKD v konstruktéřské kanceláři, od roku 1952 absolvoval dvouletou základní vojenskou službu v Jincích, v Berouně, důstojnickou školu v Martině. Po vojenské službě se vrátil ke svému zaměstnání konstruktéra v ČKD. Práce mu byla zároveň i celoživotním koníčkem a v ČKD zůstal až do penze.

S manželkou Jaromírou se seznámil na filmovém plese v roce 1957. Té únorové soboty přišel Jiří na kolegovu pozvání na poslední chvíli do Lucerny. Také Jaromíra se ocitla v Lucerně náhodou, když se rozhodla dát přednost plesu před třídním srazem a doprovodit svou kamarádku Alenu. Protože téměř všichni na plese přišli v páru, pan Fassmann si všiml opodál stojících samotných dvou děvčat. S kamarádem se dohodli, že dívky půjdou požádat o tanec. Ty souhlasily a zbývající část plesu už strávily v jejich společnosti.

Jiří a Jaromíra se nakonec v červenci 1958 vzali, svatbu měli na Staroměstské radnici. Po svatbě se odstěhovali do Strančic k rodině paní Jaromíry. Tady spolu žili více než 60 let – až do letošního ledna, kdy paní Fassmannová zemřela. Narodily se jim dvě děti – dcera Jitka a syn Jan, který za tragických okolností na podzim roku 1989 zemřel.

Během pražského jara se panu Fassmannovi naskytla možnost pracovní vycestovat do Iráku. Cestovatelské možnosti v tehdejší Československu byly značně omezené a jakákoli příležitost podívat se do zahraničí byla vítána. Kvůli cestování také Jiří vstoupil v roce 1968 do komunistické strany, ale krátce po srpnové okupaci stranu opustil. Naděje vkládané do pražského jara utnula normalizace, nový závan svobody bylo možné pocítit až koncem osmdesátých let. Pan Fassmann se spolu s kolegy v ČKD aktivně účastnil protivládních demonstrací konaných na Václavském náměstí v Praze. Demonstrující se obvykle sešli po pracovní době a dávali veřejně najevo svou nespokojenost – třeba pověstným cinkáním klíčů.

Po roce 1989 Jiří Fassmann odešel do penze, ale zůstal aktivní do pozdního věku. Protože s manželkou Jaromírou byli od dětství členy Sokola, pomáhali po revoluci obnovit jeho činnost ve Strančicích. Věnoval se i svým koníčkům – výrobě soustružených dřevěných figurek a malování.